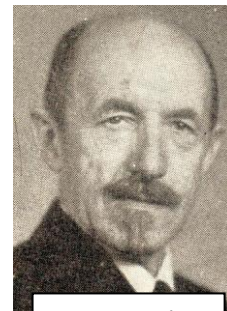

1830 Folket på Værnesmoen

"I dag er det med vemod jeg tenker på den store ekserserplassen på Værnes. Langt borte steg støvskyer til værs av kanoner og vogner, her var øvelsesplass også for artiller og sanitet, og hist og her så man en infanteribataljon, som en grånet stabsoffiser førte omkring på øvelse. Vi står på lina i nærheten av teltene, og rundt om oss toner den brune sletta ut mot granåser og fjell, til høyre fjorden og rett fram peker den kvite Værneskirka til værs omgitt av lauvskog". Slik beskriver Johan Bojer det, der han tenker tilbake på sin tid som elev ved Trondhjemske brigades underoffiserskole - hvor han tilbragte to somrer i 1890-92 på skoleleir og manøver på Værnesmoen.

Johan Bojer

Ett av bostedene på Værnesmoen kalte de for Smedplassen, etter han "Ol'smed". Dette var Ola Pedersen Gilset, født i 1798 i Meråker. Han var sønn av smeltar ved Gilså smeltehytte Peder Larsen Aspås fra Røros. Her i Stjørdal var Ole Gilset kjent som smed og bygdevekter. Han festa plassen på Værnesmoen i 1830 av Gørrisen på Værnes. Forholdet mellom Gørrisen og Gilset var trolig ikke det beste, eller var det slik at han Ola smed trakk det siste strået, for Gørrisen anså i alle fall Gilset for å være litt av en luring. Gørrisen omtalte han som: *"Den rev Ola Smed"*. Smedplassen var nok i hevd kun frem til 1855. Da flyttet Ola Gilset tilbake til Meråker og bygde seg et sted de kalte Knippet i nærheten av Meråkergårdene. Da Ola forlot Værnesmoen ble plassen "fefot", men brønnen var likevel i bra stand i flere tiår etterpå.

Ikke langt fra Smedplassen lå Leierstua. Plassen fikk navnet sitt i forbindelse med en militærøvelse på Stjørdalshalsen i 1825. Da ble det satt opp et par mindre hus, trolig for å losjere innkalte tropper fra Jamtland som skulle delta under feltmanøveren. En av de som senere tok i bruk Leierplassen var Didrik Jensen Lien, født i 1771 i Ålen, hvor hans far var lensmann. Didrik Lien skulle ta over stillingen etter sin far, men det gikk ikke særlig bra. Han var for glad i det sterke, kom ofte i slagsmål og gjorde andre ting som ikke passer seg en mann med plikt til å skille mellom rett og galt. Didrik Lien fikk derfor avskjed i 1811. Først ble han gift med enka Gjøri Rønningen, som var meget eldre enn ham. Da han hadde plaget livet av henne, gifter han seg med Anne Andersdatter Megård, enken etter klokkemaker Børre Johansen Megård i Ålen. Trolig, og med rette - ble Didrik upopulær i hjembygda og han utvandret til Vinne ved Verdalen. Men det gikk ikke bedre der. Etter mye krangel og rettsaker ble han "tvunget" sørover, og kom så som husmann på Leirplassen under Værnes

En av plassene på Værnesmoen fikk det underlige navnet Peter-Annas-rommet. En skulle kunne tro det lå en slags forbannelse over stedet, for flere av de som hadde tilknytning til denne Værnesplassen fikk en uventet skjebne. En av disse var Peter-Annas Eriksen Holdsaunet. Han var storbåtfører, og mistet livet 40 år gammel den 24. juli 1865 utenfor Langøra. Han falt over bord da han kastet ut en dregg. I desember 6 år tidligere mistet han sin sønn på 12 år. Gutten kom på ett eller annet vis inn i en treskemaskin og fikk knust hodet. Og som om ikke det skulle være nok for folket på denne Værnesplassen, så mistet eldste sønnen Erik - og neste eier av plassen, - livet ved en ulykke på et fiskevær i Nordland. Erik var "bøkker" (en som lager tønner), og etter å ha jobbet litt ved brenneriet på By, dro han nordover som "sildsalter" på et fartøy. Ved en misforståelse kastet han krutt på varmen i ovnen i steden for kull. Og mer er det vel ikke å si om den ulykka.